

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN CİNSEL EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI VE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Nazife BAKIR¹

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
ORCID:0000-0003-1324-0647

Pınar IRMAK VURAL²

İstanbul Medipol Üniversitesi
ORCID:0000-0002-8070-2840

Cuma DEMİR³

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
ORCID:0000-0003-3361-8547

ÖZ

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik tutumları ve toplumsal cinsiyet algılarını araştırmak üzere yapılmıştır. Araştırma tanımlayıcı nitelikte olup araştırmanın örneklemini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 364 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu, Cinsel Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ile toplandı. Araştırmanın verileri 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören öğrencilerden ders saatleri dışında toplandı. Araştırmamıza katılan öğrencilerin %62.4'ü kız öğrenci, %73.6'sı hemşirelik bölümü öğrencisi, %68.1'i birinci öğretim, %39.8'i 1. sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrencilerin %42'sinin apartta kaldığı, %17.3'ünün herhangi bir işte çalıştığı, %72.3'ünün cinsel eğitim almadığı belirlenmiştir. Kız öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ölçeği puan ortalamasının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yine kız öğrencilerin cinsel eğitime yönelik tutum ölçeği puan ortalamasının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca yaşamın büyük bir bölümünü köy ve kasabada geçiren öğrencilerin cinsel eğitime yönelik tutum ölçeği ve toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının yaşamının büyük bir bölümünü il ve ilçede geçiren öğrencilerin puan ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak; üniversite öğrencilerinin cinsiyeti, okuduğu sınıf, nerede kaldığı, anne ve baba mesleği, sigara kullanımı ve yaşamının büyük bölümünü nerede geçirdiğine dair özellikleri ile toplumsal cinsiyet algısı ve cinsel eğitime yönelik tutumlarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Cinsel Eğitim, Toplumsal Cinsiyet Algısı, Üniversite Öğrencileri

INVESTIGATION OF UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS SEXUAL EDUCATION AND GENDER PERCEPTION IN SOME VARIABLES

ABSTRACT

In this study; university students' attitudes towards sexual education and gender perception were investigated. The sample of the descriptive research consisted of 364 students studying at Burdur Mehmet Akif Ersoy University Bucak High School of Health. Data were collected through a personal information form, Inventory of The Attitude Toward Sexual Education and Gender Perception Scale. The data were collected outside the school hours for the students studying in the fall semester of 2018-2019 academic year. 62.4% of the students participating in our research, female students, 73.6% of the nursing department, 68.1% of primary education, 39.8% of first grade students consists of. 42% of the students stayed in the apartment, 17.3% were working, 72.3% did not receive sexual education. Female students' gender perception scale and inventory of the attitude toward sexual education were higher than male students. In addition, the mean score of the students who spent most of their lives in the village-town was based on the inventory of the attitude toward sexual education and the gender perception scale were found to be lower than the mean score of the students living in the province and district. As a result; it was determined sex, the class, where stayed, occupation, smoking and characteristics about spending most of their life and gender attitudes and attitudes towards sexual education differed.

Key Words

Sexual Education, Gender Perception, University Students

¹Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, e-mail: nazbakir@hotmail.com

²Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, e-mail: pinar.irmak@windowslive.com

³Öğrenci, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, e-mail: saidcumademir0207@gmail.com

Alıntılama: Bakır, N., Irmak Vural, P., Demir, C. (2019). Üniversite öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik tutumları ve toplumsal cinsiyet algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 3(5), 119-128.

Giriş

Latin dilinde adolesans, “matür olmak” anlamındadır. Ergenlik dönemi, bireyin çocukluk evresinden çıkıp erişkinlik dönemine girdiği, fiziksel anlamda büyümenin gerçekleştiği, cinsel anlamda değişimlerin olduğu ve psikososyal açıdan olgunlaşmanın gerçekleştiği bir geçiş evresidir. Ergenlik döneminde bulunan birey, ne bir çocuk ne de bir erişkin değildir (Bülbul, 2004). Bu dönemde, bireyde cinsel organların gelişimi söz konusudur. Ayrıca cinsel gelişimin bilişsel, duygusal ve toplumsal yönleride bulunmaktadır. Bilişsel yönü, bu evrede görülen değişimlerle ilgili cinsiyet farklılıkları ve cinsel rollerin edinilmesini içerir. Duygusal yönü, bireyin vücudunu nasıl hissettiğinden ve cinsiyetine dönük duygularından oluşmaktadır. Toplumsal yönü ise kız ve erkek çocukların ileride bir kadın ve erkek birey olarak ne şekilde davranacaklarına ve toplumsal cinsiyet rollerini nasıl belirleyeceklerine dair deneyimlerini içermektedir (Siyez, 2007). Ergenlik dönemindeki en önemli cinsel sağlık problemleri, ergen evlilikleriyle ilgili erken gebelikler, istenmeyen gebelikler, yasal olmayan düşükler, düşükler sonucu ortaya çıkan problemler, bekâret kontrolü ve cinsel yolla bulaşan hastalıklardır (Gölbaşı, 2005).

Cinsel sağlık eğitimi, gençlerin cinsellikle alakalı sağlıklı bilgi ihtiyaçlarını gidermeyi amaçlar. Ayrıca bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini doğru bir biçimde anlaması, kendine dönük pozitif bir benlik kavramına sahip olması ve diğerlerinin haklarına saygılı bir tavır geliştirmesini hedefler. Böylelikle erken gebelikleri engellemeyi, cinsel yolla bulaşan hastalıkları önlemeyi ve cinsel davranışlarda sorumluluk sahibi olmayı hedeflemektedir (Bayhan ve Artan, 2004, Gürsoy ve Gençalp, 2010). Connell (1999), cinsel eğitimin, insan ilişkilerinin karakteristiğine baskı uygulayan cinsel adaletsizlikleri temel alması gerektiğini dile getirmiştir. Cinsellik eğitim programları, kişinin gelişim düzeyine uygun olmalı ve iletişim, karşı cinsle ilişki kurma, karar verme becerileri, arkadaşlık, aile ilişkileri ve benlik saygısı gibi konuların analizini içermelidir (Goldman ve Bradley, 2001). Hilton (2007) tarafından yapılan çalışmada, 16 ve 17 yaşında 307 erkek öğrencinin sınıfta uygulanan cinsel eğitim programının içeriği ve uygulanış şekli konusundaki istekleri incelenmiş ve erkeklerin; program içeriğinde duygular, cinsellik, cinsel teknikler ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların yer almasını istedikleri saptanmıştır. Öğrenciler, eğitimin küçük gruplar halinde ve aktif katılımlı öğrenme metotlarıyla uygulanmasını istemişlerdir. Ayrıca eğitimin daha küçük yaşlarda ve daha yoğun bir şekilde verilmesinin daha güvenli bir yaşam sağlayacağını belirtmişlerdir.

Cinsel eğitime yönelik görüşleri inceleyen araştırmalara bakıldığında, ülkelerin sosyo-ekonomik seviyesi, gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun, cinsel eğitimin okullarda yer alması gerektiğine yönelik ortak bir görüş vardır. Ancak bu araştırmalar göstermektedir ki, cinsel eğitimin içinde yer alması gereken konular, öğrencinin içinde bulunduğu gelişim döneminin özellikleri ile bağdaşmalı, cinsel eğitim alacak öğrencilerin ebeveynlerinin bilgilendirilerek onaylarının alınması sağlanmalı ve öğretmenlerin cinsel sağlık konuları ile ilgili eğitime tabi tutulması gerekmektedir (Turhan, 2015).

Ergenlerin cinsellikle alakalı bilgi eksikliğinin, cinsellikle ilgili riskleri artırdığı fikri, birçok ülkede cinsel eğitim uygulamaları ihtiyacını ortaya koymuştur. Cinsel eğitim büyüme, olgunlaşma ve cinsel kimlik elde etme sürecinde ergenin karşılaşabileceği riskleri minimize ederken, bir taraftan da cinsellikle alakalı olumlu tutumlar elde etme ve cinsel davranışlarda mantıklı ve sorumlu tercihlerde bulunma becerilerinin gelişimine de katkı sağlayacaktır. Sağlıklı bir toplumun inşasında fiziksel ve psikolojik açıdan da sağlıklı bireylerin olması ayrıca da önem kazanmaktadır (Güler ve Yöndem, 2007).

Toplumsal cinsiyet, içinde yaşadığımız toplumun kadın ve erkek bireyler olarak bizim davranışlarımızın nasıl olacağını belirlemesidir (Aytaç ve Öngen, 2013). Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkekliği toplumsal açıdan oluşturan niteliklerdir. Dişi ya da erkek olarak dünyaya gelen insanlar, ileri yaşamlarında kadın veya erkek olmayla neticelenecek özellikleri yetişme sürecinde öğrenirler. Bu nedenle toplumsal cinsiyet zamanla gelişim ve değişim gösteren bir kavramdır. Kültürler arası ayırıcı özelliklere sahiptir. Ayrıca zaman geçtikçe farklılaşmalar gözlenir (Tümen, 2003).

Üniversiteler bir ulusun uygarlaşması ve sağlıklı bir biçimde dönüşmesine liderlik yapan kurumlardır. Bu özelliklere dikkate alındığında üniversite öğrencilerinin de bu yönde tutumlara sahip olması beklenir. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol ve algıları açısından daha eşitlikçi bir bakış açısı taşımaları beklenir. Ancak gerek ülkemizde gerekse yurtdışında üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısını belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar özellikle erkeklerin toplumsal cinsiyet algısında geleneksel bakış açısını devam ettirirken, kadınların ise erkeklere göre daha eşitlikçi bir bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir (Esen vd., 2017).

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik tutumları ve toplumsal cinsiyet algısının bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaca uygun olarak araştırmanın alt amaçları ise şunlardır:

- 1.Üniversite öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik tutumları ne düzeydedir?
- 2.Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri nedir?
- 3.Üniversite öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik tutumları ve toplumsal cinsiyet algıları; cinsiyet, okunulan bölüm, öğrenim şekli, sınıf düzeyi, kalınan yer, yaşamın büyük bir bölümünün geçirildiği yer, annenin mesleği, babanın eğitim durumu ve mesleği, aile gelir düzeyi, çalışma durumu, sigara kullanımı ve cinsellik eğitimi alma değişkenleri açısından farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 güz yarıyılında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu'nda hemşirelik ve acil yardım ve afet yönetimi programlarında öğrenim gören 1., 2. ve 3. sınıftaki 564 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini çalışmaya katılmayı kabul eden ve gönüllü olur formunu imzalayan 364 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul izni alınmıştır (Sayı: 10840098-604.01.01-E.21639).

Veri Toplama Araçları

Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Cinsel Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda yaş, bölüm, cinsiyet, öğrenim şekli, sınıf, eğitim-öğretim süresince yaşadığı yer, anne eğitim durumu, anne çalışma durumu, baba eğitim durumu, baba mesleği, ailenin gelir durumu, çalışma durumu, sigara kullanma durumu, cinsel eğitim alma durumu, yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yeri içeren bilgilere yer verilmiştir.

Cinsel Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği (CEYTÖ): Cinsel eğitime yönelik tutumları ölçmek amacıyla Turhan (2015) tarafından geliştirilmiş 2 faktörlü, 15 maddelik 5'li likert tipi bir ölçektir. Puan aralığı 15-75 arasındadır. Ölçekte puanların yükselmesi bireylerin cinsel eğitime yönelik tutumlarının olumlu olduğunu göstermektedir. Ölçeğin cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.865'tir.

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ): Bireylerin toplumsal cinsiyete dönük algılarını saptamak amacıyla Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilmiştir. 25 maddeden ve tek boyuttan oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Puan aralığı 25-125 arasındadır. Yüksek puanlar bireyin daha eşitlikçi bir toplumsal cinsiyet algısı taşıdığını göstermektedir. Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.87'dir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın örnekleminin bir kurumdan alınmış olması, bu araştırmanın sınırlılığıdır.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada One-Way ANOVA, Independent Samples t-test kullanıldı. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ alındı.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19.89 ± 0.82 'dir. Araştırmaya katılanların %62.4'ü kız, %37.6'sı erkektir. %73.6'sı hemşirelik programı öğrencisi, %26.4'ü ise acil yardım ve afet yönetimi bölümü öğrencisidir. %68.1'i birinci öğretimde okumakta, %31.9'u ise ikinci öğretimde okumaktadır. %28.1'i evde, %42'si apartta, %29.9'u yurttadır.

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklere göre dağılımı

Tanıtıcı özellikler (n=364)	\bar{X}	%
Cinsiyet		
Kız	227	62.4
Erkek	137	37.6
Bölüm		
Hemşirelik	268	73.6
Acil yardım ve afet yönetimi	96	26.4
Öğrenim şekli		
1.öğretim	248	68.1
2.öğretim	116	31.9
Sınıf		
1.sınıf	145	39.8
2.sınıf	101	27.7
3.sınıf	118	32.4
Nerede kalıyor		
Ev	102	28.1
Apart	153	42.0
Yurt	109	29.9
Yaşamın büyük bir bölümünü geçirdiği yer		
İlköğretim	269	73.9
Lise	63	17.3
Yüksekokul	32	8.8
Anne meslek		
Çalışıyor	114	31.3
Çalışmıyor	250	68.7
Baba eğitim durumu		
İlköğretim	229	62.9
Ortaöğretim	96	26.4
Yükseköğretim	39	10.7
Baba meslek		
Memur	120	33.0
İşçi	154	42.3
Serbest meslek	90	24.7
Aile gelir durumu		
Gelir giderden az	55	15.1
Gelir gidere eşit	239	65.7
Gelir giderden fazla	70	19.2
Çalışma durumu		
Evet	63	17.3
Hayır	301	82.7
Sigara kullanımı		
Evet	126	34.6
Hayır	238	65.4
Cinsellik eğitimi alma durumu		
Evet	101	27.7
Hayır	263	72.3

Tablo 2. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklere göre Cinsel Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması

Tanıtıcı özellikler	N	\bar{X}	Ss
Cinsiyet*			
Kız	227	59.69	8.96
Erkek	137	57.57	9.96
Test istatistiği		2.386	
p		0.043	
Bölüm*			
Hemşirelik	268	59.29	9.14
Acil yardım ve afet yönetimi	96	57.78	10.28
Test istatistiği		0.373	
p		0.204	
Öğrenim şekli*			
1.öğretim	248	58.44	9.74
2.öğretim	116	59.86	8.55
Test istatistiği		0.116	
p		0.160	
Sınıf**			
1.sınıf a	145	59.26	9.240
2.sınıf b	101	56.19	10.43
3.sınıf c	118	60.71	8.110
Test istatistiği		6.705	
p		0.001	
Anlamli fark	b<a,c	b<a 0.017	b<c 0.001
Nerede kalıyor**			
Ev a	102	56.47	9.98
Apart b	153	59.42	9.51
Yurt c	109	60.42	8.23
Test istatistiği		5.196	
p		0.006	
Anlamli fark	a<b,c	a<b 0.019	a<c 0.002
Anne eğitim durumu**			
İlköğretim	269	59.24	9.18
Ortaöğretim	63	59	9.36
Yükseköğretim	32	55.71	10.82
Test istatistiği		2.035	
p		0.132	
Anne meslek*			
Çalışmıyor	250	59.59	9.22
Çalışıyor	114	57.36	9.62
Test istatistiği		4.427	
p		0.036	
Baba eğitim**			
İlköğretim	229	59.03	9.02
Ortaöğretim	96	59.23	9.49
Yükseköğretim	39	57.20	11.23
Test istatistiği		0.721	
p		0.487	
Baba meslek**			
Memur	120	59.21	10.16
İşçi	154	58.03	9.150
Serbest meslek	90	59.93	8.660
Test istatistiği		1.261	
p		0.285	
Aile gelir durumu**			
Gelir giderden az	55	59.60	8.41
Gelir gidere eşit	239	59.09	9.24
Gelir giderden fazla	70	57.65	10.58
Test istatistiği		0.816	
p		0.443	
Çalışma durumu*			
Evet	63	57.76	9.48
Hayır	301	59.13	9.37
Test istatistiği		0.010	
p		0.299	
Siğara kullanımı*			
Evet	126	56.87	11.2
Hayır	238	59.96	8.10
Test istatistiği		12.427	
p		0.007	
Cinsel eğitim alma durumu*			
Evet	101	60.10	10.13
Hayır	263	58.42	9.070
Test istatistiği		1.226	
p		0.147	
Yaşamın büyük bir bölümünü geçirdiği yer**			
İl a	114	60.83	9.75
İlçe b	120	59.55	8.95
Köy-Kasaba c	130	56.58	9.32
Test istatistiği		6.871	
p		0.001	
Anlamli fark	c<a,b	c<a 0.001	c<b 0.011

*independent samples t-test **one-way ANOVA

Çalışmaya katılan öğrencilerin CEYTÖ puan ortalamaları 58.89 ± 9.39 'dur (Min. 23.00, Max. 75.00). Çalışmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre cinsel eğitime yönelik tutumları incelendiğinde; kız öğrencilerin CEYTÖ puan ortalamasının erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, 2. sınıf öğrencilerinin CEYTÖ puan ortalamalarının 1. ve 3. sınıf öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca evde kalanların CEYTÖ puan ortalamasının yurtda ve apart

lojmanlarda kalanlara göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu saptanmıştır. Annesi çalışmayanların CEYTÖ puan ortalamasının annesi çalışanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu; yaşamın büyük bir bölümünü köy ve kasabada geçiren öğrencilerin CEYTÖ puan ortalaması yaşamın büyük bir bölümünü ilçe ve ilde geçirenlere göre anlamlı düzeyde düşük olduğu ve sigara kullanmayan öğrencilerin CEYTÖ puan ortalamasının kullananlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklere göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının karşılaştırılması

Tanıtıcı özellikler	N	\bar{X}	Ss
Cinsiyet*			
Kız	227	93.98	16.92
Erkek	137	78.90	14.77
Test istatistiği		8.170	
p		0.001	
Bölüm*			
Hemşirelik	268	89.17	18.17
Acil yardım ve afet yönetimi	96	85.87	16.19
Test istatistiği		3.760	
p		0.099	
Öğrenim şekli*			
1.öğretim	248	89.01	17.23
2.öğretim	116	86.79	18.67
Test istatistiği		1.138	
p		0.280	
Sınıf**			
1.sınıf a	145	89.38	19.19
2.sınıf b	101	83.36	16.15
3.sınıf c	118	91.20	16.29
Test istatistiği		5.936	
p		0.003	
Anlamlı fark	b<a,c	b<a 0.008 , b<c 0.001	
Nerede kalıyor**			
Ev a	102	79.94	14.17
Apart b	153	94.45	18.02
Yurt c	109	87.50	16.97
Test istatistiği		23.24	
p		0.001	
Anlamlı fark	a<b,c c<b	a<b 0.001 , a<c 0.001	c<b 0.002
Anne eğitim durumu**			
İlköğretim	269	88.08	17.69
Ortaöğretim	63	90.20	18.19
Yükseköğretim	32	86.43	17.11
Test istatistiği		0.561	
p		0.571	
Anne meslek*			
Çalışmıyor	250	89.85	17.80
Çalışıyor	114	84.91	17.09
Test istatistiği		0.358	
p		0.012	
Baba eğitim**			
İlköğretim	229	87.55	17.92
Ortaöğretim	96	89.64	17.67
Yükseköğretim	39	89.41	16.66
Test istatistiği		0.555	
p		0.574	
Baba meslek**			
Memur a	120	90.91	16.96
İşçi b	154	83.06	16.26
Serbest meslek c	90	93.78	18.76
Test istatistiği		13.19	
p		0.001	
Anlamlı fark	b<a,c b<a 0.001	b<c, 0.001	
Aile gelir durumu**			
Gelir giderden az	55	90.61	16.20
Gelir gidere eşit	239	87.89	18.38
Gelir giderden fazla	70	87.88	16.54
Test istatistiği		0.550	
p		0.577	
Çalışma durumu*			
Evet	63	83.46	15.95
Hayır	301	89.31	17.91
Test istatistiği		2.160	
p		0.011	
Sigara kullanımı*			
Evet	126	83.87	17.02
Hayır	238	90.65	17.64
Test istatistiği		0.364	
p		0.001	
Cinsel eğitim alma durumu*			
Evet	101	89.85	17.09
Hayır	263	87.71	17.93
Test istatistiği		0.659	
p		0.293	
Yaşamın büyük bir bölümünü geçirdiği yer**			
İl a	114	93.85	16.71
İlçe b	120	90.80	18.15
Köy-Kasaba c	130	81.12	15.76
Test istatistiği		19.25	
p		0.001	
Anlamlı fark	c<a,b c<a 0.001	c<b 0.001	

*independent samples t-test **one-way ANOVA

Çalışmaya katılan öğrencilerin TCAÖ puan ortalamaları 88.30 ± 17.70 'dir (Min. 45, Max. 125). Çalışmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre toplumsal cinsiyet algısı incelendiğinde; kız öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, 2. sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamalarının 1. ve 3. sınıf öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca evde kalanların toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının yurtda ve apartta kalanlara göre daha düşük olduğu; yurtda kalanların toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının apartta kalanlara göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Annesi çalışmayanların toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının annesi çalışanlara göre daha yüksek olduğu; babası memur ya da serbest meslek sahibi olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamaları babası işçi olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmayan öğrencilerin puanları çalışanlara göre anlamlı düzeyde yüksek, sigara kullanmayan öğrencilerin puanları kullananlara göre anlamlı düzeyde yüksek, yaşamın büyük bir bölümünü köy ve kasabada geçiren öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalaması yaşamın büyük bir bölümünü ilçe ve ilde geçirenlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre cinsel eğitime yönelik tutumları incelendiğinde; kız öğrencilerin cinsel eğitime yönelik tutum ölçeği puan ortalamasının erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Başgöl (1997) tarafından öğrencilere yönelik yapılan çalışmanın sonuçlarına göre erkek öğrencilerin %10.3'ünün cinsellik konusunda bilgilenmeye "çok" gereksinim duyduklarını, kız öğrencilerin ise %37.2'sinin bilgilenmeye gereksinim duyduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Genel olarak kız veya erkek öğrencilerin cinsellikle ilgili eğitim gereksinimlerinin olduğu görülmektedir. Gençlerde cinsel sağlık ile ilgili bilgi eksikliği, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve istenmeyen gebelikler gibi yaşamı etkileyebilecek sorunlara yol açmaktadır. Bir çalışmada üniversite öğrencilerinin %59'unun cinsel sağlıkla ilgili hiç bilgi almadıkları belirlenmiştir ve büyük çoğunluğu bilgi almak istediklerini iletmiştir (Pınar vd., 2009). Neredeyse 10 yıl sonra yapılan bu çalışmaya katılan öğrencilerinde %72.3'ünün cinsellik eğitimi almamış olması ülkemizde hala bu konuyla ilgili bilgi gereksiniminin devam ettiğini ortaya koymuştur. Bir sistematik inceleme çalışmasında cinsel sağlık eğitimi programlarının üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve kondom kullanımı ile ilgili bilgi düzeyini arttırdığı ve olumlu tutumlar kazandırdığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde bu konuyla alakalı deneysel araştırmaların azlığı gözlemlenmekte, daha çok deneysel araştırmaya ihtiyaç olduğu saptanmıştır (Siyez vd., 2018). Bu doğrultuda ülkemizde üniversite öğrencilerine yönelik cinsel sağlık programlarının geliştirilmesi ve okullarda zorunlu bir ders olarak okutulması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmada kızların toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamalarının, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aytaç ve Öngen'in (2013) araştırmasında toplumsal cinsiyet alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde, kadın ve erkeğin toplumda eşitlikçi bir role sahip olduğu hakkında bir tutuma, kızların erkeklerden daha fazla sahip olduğu saptanmıştır. Erkeklerin ise kızlara oranla daha fazla gelenekçi bir tutuma sahip olduğu saptanmıştır. Esen, Öztürk ve Siyez'in (2018) araştırmasında kızların ve erkeklerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamaları incelenmiş, kızların toplumsal cinsiyet eşitlikçi boyut puan ortalamalarının erkek öğrencilerin ortalamalarından anlamlı bir biçimde yüksek olduğu ortaya konmuştur. Erkeklerin geleneksel boyut puan ortalamalarının ise, kızlardan anlamlı bir biçimde yüksek olduğu saptanmıştır. Ülkemizde ergenlerle yapılan diğer çalışmalarda da erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyete daha geleneksel bakış açısına sahip olduğu belirlenmiştir (Irmak Vural ve Körpe, 2018; Turan vd., 2017, Kalaycı, Hayırsever ve Özcan, 2012; Tunç, 2013; Seçgin ve Tural, 2011; Yılmaz vd., 2009; Vefikuluçay vd., 2007). Bu çalışmaya katılan 3. sınıf öğrencilerinin TCAÖ puan ortalaması 1. sınıf öğrencilerinden yüksek çıkmıştır. Başçı ve Giray'ın çalışmasında da benzer şekilde, üniversitede okuyan son sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre toplumsal cinsiyete çağdaş, modern yönde

tutumlarının arttığı belirlenmiştir (Başçı ve Giray, 2016). Üniversite eğitiminin toplumsal cinsiyete bakış açısında, geleneksellikten çıkıp çağdaş görüşe yönlendirmede etkisi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin büyük çoğunluğunun hemşirelik bölümünden olması ve 3. sınıf öğrencilerinin kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi almış olmaları da toplumsal cinsiyet algısının daha eşitlikçi yönde olması konusunda etkilemiş olabilmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin büyük çoğunluğunun apart pansiyonlarda kaldığı belirlenmiştir, bu durumda ailesinden uzaklaşıp hayata bireysel devam etmenin de sosyalleşmeyle beraber toplumsal cinsiyet algısında geleneksellikten uzaklaşmaya ve cinsiyetler arası eşitlikçi algının geliştiğine varılabilmektedir. Bu çalışmaya katılan babası ilköğretim mezunu olan ve işçi olan öğrencilerin TCAÖ puanının diğerlerine göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Ebeveynlerin eğitim durumu çocukların toplumsal cinsiyet algısında da etkilidir. Sosyal öğrenme kuramında ailedeki babanın cinsiyet rolü tutumlarının kız ve erkek çocuğu etkilediği, annelerin cinsiyet rolü tutumlarının ise sıklıkla kız çocuklarının toplumsal cinsiyet rolünü etkilediği ifade edilmektedir. Bu durum çalışma sonuçlarına göre babanın eğitim düzeyinin öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısıyla ilgili olduğunu ortaya koymaktadır (Zeyneloğlu, 2008).

Kaynakça

- Aylaz, R., Güneş, G., Uzun, Ö., & Ünal, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolüne yönelik görüşleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 23(5), 183-189.
- Öngen, B., & Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, 48, 1-18.
- Başçı, B., Giray, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının çok değişkenli istatistiksel tekniklerle analizi. *Journal of Life Economics*, 3(4), 117-142.
- Başgöl, F. U. (1997). *12-15 yaş grubu ergenlerin cinsel eğitim konusundaki görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayhan, P. & Artan, İ. (2004). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Esen, E., Öztürk, B., Siyez, D.M. (2018). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ergen formu'nun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 6(12), 144-173.
- Goldman, J.D., & Bradley, G.L. (2001). Sexuality education across the lifecycle in the new millennium. *Sex Education*, 1(3), 197-217.
- Gölbaşı, Z. (2005). Adölesan dönem üreme sağlığı sorunları ve etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(1), 100-108.
- Güler, S., Yöndem, Z.D. (2007). Ergenlik ve cinsel sağlık eğitimi ile ilgili grup rehberliğinin 6.sınıf öğrencilerinin bilgi ve tutumlarına etkisi. *İlköğretim Online*, 6(1), 2-10.
- Gürsoy, E., Gençalp, N. S. (2010). Cinsel sağlık eğitiminin önemi. *Aile ve Toplum*, 6(23), 29-36.
- Hilton, G. (2007). Listening to the boys again: An exploration of what boys want to learn in sex education classes and how they want to be taught? *Sex Education*, 7(2), 161-174.
- Irmak Vural, P, Körpe, G. (2018). Üniversite öğrencilerinin kadınlık-erkeklik ve kadına ilişkin namus anlayışı tutumu. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 155-166.
- Kalaycı, N., Hayırsever F., Özcan, F.Z. (2012). İlköğretim okulu öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algıları. 2. *Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*. 27-29 Eylül 2012. Bolu.
- Pınar, G., Doğan, N., Ökdem, Ş., Algier, L., & Öksüz, E. (2009). Özel bir üniversitede okuyan öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi tutum ve davranışları. *Tıp Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 105-113.
- Seçgin, F., & Tural, A. (2011). Sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Education Sciences*, 6(4), 2446-2458.
- Siyez, D.M. (2007). *Fiziksel gelişim*. Alim Kaya(Ed.), Eğitim Psikolojisi içinde (s.41- 72), Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Siyez, D., Öztürk, B., Esen, E., Kağnıcı, Y. (2018). Üniversite öğrencilerine yönelik cinsel sağlık eğitimi programları: Sistemik gözden geçirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 344-362.
- Tunç, H. (2013). *Toplumsal değişim sürecinde din ve toplumsal cinsiyet: Lise gençliği üzerinde sosyolojik bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Turan, Z., Aydın, Y., Toker, E. (2017). Kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin hemşirelik öğrencileri toplumsal cinsiyet algısına etkisinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(3), 2677-2687.

- Türmen, T. (2003). *Toplumsal cinsiyet ve kadın sağlığı*. İçinde: Akın A, editör. Toplumsal cinsiyet, sağlık ve kadın. Hacettepe Üniversitesi Yayınları; p.3-16.
- Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Eroğlu, K. ve Taşkın, L. (2007). Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 14(2), 26-38.
- Yılmaz, D.V., Zeyneloğlu, S., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 775-792.
- Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.